

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 30. května 2023 **odvolání obžalovaného** [REDAKCE], narozeného [REDAKCE] podané proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. března 2023, č. j. 5 T 12/2019-1222,

a rozhodl takto:

Z podnětu podaného odvolání se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. řádu **zrušuje** v celém rozsahu.

Podle § 259 odst. 1 tr. řádu **se věc vrací** soudu prvního stupně, aby v ní učinil rozhodnutí nové.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 21. března 2023, č.j. 5 T 12/2019-1222, byl obžalovaný [REDAKCE] uznán vinným dvěma zločiny týrání osoby žijící ve společném obydlí dle 199 odst. 1, odst. 2, písmeno d) trestního zákoníku, ad 2 nadto v souběhu se zločinem vydírání dle § 175 odst. 1 trestního zákoníku. Podle § 199 odst. 2 trestního zákoníku a § 43 odst. 1 trestního zákoníku mu byl uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání čtyř let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku zařazen do věznice s ostrahou.
2. Podle skutkových zjištění nalézacího soudu měla trestná činnost obžalovaného spočívat v tom, že
 1. v [REDAKCE] ul. [REDAKCE], okr. [REDAKCE], v době od konce měsíce ledna roku 2018 do 9. 1. 2019 opakovaně nadával své družce, poškozené [REDAKCE], nar. [REDAKCE], která s ním žila ve společné domácnosti, do mrdek, šlapek a dalších nadávek, dále jí vyhrožoval, že jí zbije, zabije či jinak ublíží, opakovaně ji bil do různých částí těla včetně obličeje, přičemž konkrétně dne 8. 1. 2019 v době kolem 14:00 hodin, v době, kdy spal po noční směně a vzbudila ho svým pláčem dcera [REDAKCE] začal v pokoji na poškozenou [REDAKCE] křičet, ať jí utiší, jinak dceru vyhodí z okna, následně šel spát, a když v době kolem 16:00 hodin ho vzbudilo to, že poškozená křičela na syna [REDAKCE], vstal z postele, začal poškozené [REDAKCE] sprostě nadávat a poté vzal do ruky kovovou trubku z vysavače a touto ji uhodil jednou ranou přes záda do levé části zad, čímž jí způsobil na zádech poranění, které si vyžádalo lékařské ošetření, pohmoždění zad ve výši dolní hrudní páteře o délce 16 cm,
 2. v době od 11. února 2020 do 11. května 2020 na různých místech [REDAKCE], konkrétně na adrese [REDAKCE] v pronajatém bytě na adrese [REDAKCE] [REDAKCE] v a v pronajatém bytě [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], okres [REDAKCE], kde postupně přebýval ve společné domácnosti se svou tehdejší družkou [REDAKCE], nar. [REDAKCE], opakovaně jednal tak, že poškozenou [REDAKCE] bezdůvodně slovně i fyzicky napadal tím, že jí hrubě nadával hanlivými výrazy, opakovaně ji vyhrožoval, že jí zabije, opakovaně [REDAKCE] [REDAKCE] v bytě na adrese [REDAKCE] v [REDAKCE], kam byla [REDAKCE] společně s nezletilými dětmi odvezena pracovníci společnosti [REDAKCE] z utajeného azylového

domu ve Spolkové republice Německo, aby zde mohla s obžalovaným dočasně přebývat, nejprve [REDAKCE] vyhrožoval, že ji zabije, jestli mu ještě jednou vezme děti nebo uteče, po jejím sdělení, že si najde nějaký azylový dům, k ní přistoupil, oběma rukama ji chytil kolem ramen, povalil ji na záda na postel a pak ji udeřil třemi údery rukou sevřenou v pěst do obličejové části hlavy, když v dalším útoku mu bylo zabráněno [REDAKCE] [REDAKCE], který ho od ní odtrhl, čímž poškozené způsobil modřiny v obličeji.

3. Shora citovaný rozsudek krajského soudu napadl ve všech jeho výrocích v zákonné lhůtě **obžalovaný odvoláním**, které odůvodnil nejen prostřednictvím své obhájkyne, ale i vlastními obsáhlými podáními, v nichž se ohrazoval vůči písemné podobě odůvodnění napadeného rozsudku oproti jeho ústnímu zdůvodnění, dále obsáhle rekapituloval dosavadní průběh řízení, polemizoval s předchozími rozhodnutími a rozváděl svoji popěrnou obhajobu, přičemž podrobně líčil soužití s poškozenou, k čemuž se dovolával i svědectví dalších osob. Nicméně podstata jeho odvolacích námitek byla shrnuta již v podání jeho obhájkyne.
4. Obžalovaný takto vyjádřil, že skutková zjištění Krajského soudu v Plzni nepovažuje za správná a úplná s tím, že při provádění a hodnocení důkazů došlo k porušení ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu a bylo rozhodnuto v rozporu se základní zásadou trestního práva „in dubio pro reo“, neboť o jeho vině existují důvodné pochybnosti.
5. K procesnímu postupu vytkl soudu prvního stupně porušení jeho práva na obhajobu v souvislosti se spojením věci. K tomu došlo v okamžiku, kdy u první obžaloby bylo provedeno rozsáhlé dokazování, dokonce byl Krajským soudem vydán rozsudek ve věci samé, který byl následně Vrchním soudem v Praze zrušen, zatímco druhá obžaloba nebyla ještě ani Krajskou státní zástupkyní přednesena. Ve věci původně vedené Krajským soudem pod sp. zn. 5 T 6/2021 ustanovená obhájkyne [REDAKCE], která byla přítomna rozsáhlému dokazování a byla účastna všem úkonům v přípravném řízení, mohla řádně pokračovat v řízení před soudem a hájit práva obžalovaného. Oproti tomu nelze přistoupit na argumentaci soudu ohledně hospodárnosti řízení, když nově ustanovená obhájkyne pro společné řízení byla nucena se znovu seznámit s veškerým spisovým materiálem a s ohledem na obsáhlou spisovnou věc projednat s obžalovaným.
6. Další pochybení soudu je spatřováno v postupu při výsleších poškozené [REDAKCE] bez přítomnosti obžalovaného. K tomu bylo namítnuto, že soud vycházel toliko ze znaleckých závěrů, aniž zhodnotil vzájemné vztahy obžalovaného a poškozené, kteří spolu udržovali kontakty i v mezidobí.
7. Nad to je obžalovaný je přesvědčen, že soud prvního stupně ukončil výslech poškozené, aniž by mu dal možnost reagovat na poslední výpověď poškozené učiněnou dne 25.2.2022. Tehdy byl výslech poškozené ukončen, aniž by byl obžalovaný seznámen s obsahem výpovědi po položených otázkách, čímž mu byla upřena adekvátní reakce případnými dalšími dotazy ve smyslu § 209 trestního řádu.
8. Vzhledem k tomu, že bylo krajským soudem o skutku pod bodem 1 rozhodováno již podruhé, rekapituloval pokyny obsažené ve zrušujícím rozhodnutí a namítl, že se jimi soud prvního stupně neřídil, když nevyřešil otázku právního zastoupení poškozené, její přítomnost u hlavního líčení byla zajišťována nestandardním postupem a bez přizvání zpracovatele znaleckého posudku k

osobě poškozené z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ač na tom bylo trváno. Nad to znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie [REDACTED] nebyla seznámena před podáním své výpovědi s obsahem výpovědi poškozené učiněné před soudem.

9. Další procesní pochybení spatřuje obžalovaný ve skutečnosti, že se soud nevypořádal s veškerými jeho důkazními návrhy, když nerozhodl o návrzích na slyšení svědků [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED].
10. Vytkl, že ač nebyl dán jeho souhlas se čtením výpovědi svědkyně [REDACTED], dovodil soud jeho vinu pod bodem I. právě z její výpovědi.
11. Poukázal na okolnosti, z nichž soud prvního stupně dovodil významné snížení specifické věrohodnost poškozené, nicméně skutek pod bodem jedna má za prokázaný její výpověď za podpory výpovědi svědkyně [REDACTED]. Ta je však pouze nepřímým důkazem, neboť tato svědkyně nebyla přítomna žádnému konfliktu a vypověděla pouze to, co řekla poškozená [REDACTED]. K tomu namítl, že pokud poškozená uváděla nepravdu před soudem, orgánům činným v trestním řízení, jak může být bez pochybností dovozeno, že nelhala i jiným osobám, které v řízení vystupovali jako svědci. Sama svědkyně [REDACTED] uvedla, že se jí poškozená snažila přimět, aby byla na její straně, svědčila proti obžalovanému. Kromě toho, k délce páčání trestné činnosti pod bodem jedna soud vychází pouze z výpovědi poškozené, která není podpořena žádným jiným důkazem, což je v rozporu s jeho vlastním tvrzením, že ho uznal vinným pouze v tam, kde byla výpověď poškozené podpořena i jinými důkazy. Podobně bylo zpochybněno, jak může být bez pochybností uzavřeno, že poškozená uvedla pravdu praktickému lékaři [REDACTED], který zpracoval lékařskou zprávu ze dne 8.1.2019.
12. K závěru soudu z bodu 94. soud namítl, že svědkyně [REDACTED] byla s obžalovanou v kontaktu do 11. 2. 2020 a nebyla seznámena s jejich soužitím v období od 11.2.2020 do 11.5. 2020, kdy se měl dopustit skutku pod bodem 2. K tomu doplnil, že poškozená s ním byla v kontaktu i v průběhu svého pobytu v Německu a nakolik se měnila její výpověď, přičemž svědkyně [REDACTED] vypovídala jiné okolnosti o jejím převozu do [REDACTED] k paní [REDACTED] a vyvrátila tvrzení poškozené, že pouze jednou porušila pravidla při pobytu v azylovém domě v Německu.
13. Dále vytkl, že v rozsudku není zmiňována a hodnocena výpověď svědka [REDACTED].
14. Vyjádřil přesvědčení, že nebyl proveden jediný důkaz podporující tvrzení poškozené, že k trestné činnosti pod bodem 1 mělo docházet po dobu cca 1 roku. Výpověď poškozené není potvrzena žádnými přímými nebo řetězcem nepřímých důkazů. Jestliže tutéž právní kvalifikaci soud dovodil u jednání pod bodem 2 rozsudku, neuvedl soud žádné důvody, které ho vedly k úvaze o naplnění kvalifikované skutkové podstaty. Z popisu skutku tady nelze dovodit intenzitu a četnost závažného jednání obžalovaného vůči poškozené, přičemž tak jak je skutek popsán, může zahrnovat i nahodilá jednání. Znak „po delší dobu“ nelze dovodit v tomto případě z časového úseku, neboť obžalovaný se měl dopouštět trestné činnosti po dobu tří měsíců.
15. Takto samozřejmě vyjádřil nesouhlas s uloženým trestem, ale i pro případ, že by odvolací soud považoval skutková zjištění soudu prvního stupně za správná a úplná, označil obžalovaný uložený trest za nepřiměřeně přísný. K tomu zdůraznil odstup od posledního odsouzení i své současné poměry, a to včetně zájmu jeho nezletilého syna.

16. Závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a zprostil ho obžaloby podle § 226 písm. a) trestního řádu, popř. věc podle § 259 odst. 1 trestního řádu vrátil Krajskému soudu v Plzni.
17. **Vrchní soud v Praze** shledal, že včas podané odvolání bylo podáno oprávněnou osobou a jeho odůvodnění má zákonné náležitosti.
18. Přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to především z hlediska vytýkaných vad a byť nemohl přisvědčit všem uplatněným námitkám, shledal podané odvolání naprosto důvodným, neboť zjistil, že předcházející řízení i napadený rozsudek krajského soudu vskutku trpí vadami zakládajícími kasační důvody předpokládané ustanovením § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. řádu.
19. Úvodem je třeba podotknout, že věc obžalovaného je vrchním soudem dílem projednávána podruhé. Původní rozsudek krajského soudu ze dne 18. prosince 2020 byl zrušen v celém rozsahu usnesením vrchního soudu ze dne 30. března 2021, sp. zn. 10To 18/2021 z důvodů podle § 258 odst. 1 písm. b), c), d) tr. řádu a věc byla vrácena krajskému soudu, aby ve věci učinil rozhodnutí nové. Následně byla s původní věcí sp. zn. 5T 12/2019 spojena další věc téhož obžalovaného, na kterého v mezidobí napadla další obžaloba pro další trestnou činnost, jíž se měl dopustit vůči téže poškozené.
20. K tomu musí odvolací soud odmítnout ty námitky směřující vůči tomuto postupu i zastoupení obžalovaného v souvislosti se spojením jeho trestních věcí. Soudu prvního stupně nelze v tomto směru ničeho vytknout, tento postupoval plně v souladu se zákonem, přičemž je možno zcela odkázat na body 8 a 9 napadeného rozhodnutí. Spojení věcí je plně kompetenci soudu prvního stupně, a kromě splnění zákonných podmínek mělo i zcela racionální jádro, neboť takto měl soud prvního stupně možnost posoudit otázku věrohodnosti poškozené i na daleko širším prostoru, jak se ostatně již odráží v dalším hodnocení jejích tvrzení. K zákonnému důsledku, jež má tento procesní postup na obhajobu obžalovaného, může odvolací soud jen doplnit, že v rámci korespondence, v níž již byla tato otázka v průběhu řízení řešena, současná obhájkyň soudu sdělila, že je nadále schopna zajistit řádnou obhajobu obžalovaného jako doposud, jak je obsahem přípisu č. l. 681 spisu.
21. Ani výtky spojené s prováděním výpovědi poškozené neshledal odvolací soud důvodnými. Otázka zastoupení poškozené se nemohla nikterak negativně dotknout práv obžalovaného podobně jako okolnosti, za nichž byla zajištěna její přítomnost u hlavního líčení tak, aby se předešlo jeho dalšímu odročování. Svědkyně byla slyšena v přítomnosti znalkyně [REDAKCE] a vzhledem k aktuálnímu náhledu nalézacího soudu na znalecké závěry i věrohodnost poškozené je již vcelku nerozhodné, nakolik se s její výpovědí seznámila i druhá znalkyně. Oddělené slyšení poškozené, jež má potřebnou zákonnou oporu v ustanovení § 209 odst. 1 tr. řádu, bylo v dané věci naprosto odůvodněné a rozhodně se nikterak neprojevovalo ve zkrácení práva obžalovaného na jeho obhajobu. Už vůbec ne tak, jak bylo tvrzeno v podaném odvolání, že by mu byla upřena adekvátní reakce. Na ukončení výsledku poškozené ze dne 25. 2. 2022 navazovalo dle č. l. 885 p. v. v dalším termínu hlavního líčení seznámení obžalovaného s výpovědí poškozené vzhledem rozsahu předáním protokolu, přičemž obžalovanému byla dán možnost, aby se s ním seznámil a

vyjádřil se k němu. Jestliže si sám vyžádal delší čas a možnost konzultace s obhájkyň, učinil tak v dalším termínu, jak je zaprotokolováno na č. l. 907 p. v.

22. Oproti výše uvedenému však musel odvolací soud přisvědčit dalším procesním námitkám obsaženým v podaném odvolání.
23. Základní vadou a důvodem pro kasaci rozhodnutí je zásadní porušení ustanovení § 2 odst.12 tr. řádu, tedy zásady bezprostřednosti. Bylo zjištěno, že tak jak je uvedeno zejména pod body 88 a 89 napadeného rozhodnutí především výrok ad 1, ale vedle toho se i celkové hodnocení výpovědi poškozené (jež se přes okolnosti, jež zpochybňují její věrohodnost, na které jinak naprosto správně poukázal soud prvního stupně, takto jeví alespoň dílem podporována) opírá mj. o výpověď svědkyně [REDACTED], aniž byla v tomto řízení po změně ve složení senátu, ke které došlo po zrušení předchozího rozhodnutí, vůbec provedena. Jakkoli postup podle ustanovení § 219 odst. 3 tr. řádu v zásadě předpokládá osobní vyjádření obžalovaného k dosavadnímu hlavnímu líčení jako k celku, lze v daném konkrétním případě jistě akceptovat, že se vyjádřil prostřednictvím své obhájkyň (jejíž podání z č.l. 738 v návaznosti na č.l. 671 podle obsahu zjevně toliko reprodukovalo vůli obžalovaného) a takto souhlasil, že v podstatném rozsahu není třeba dosavadní hlavní líčení opakovat. Jeho vyjádření však výpověď svědkyně [REDACTED] nezahrnovalo. Soud prvního stupně však na obsah přípisu z č.l. 738 v hlavním líčení nijak nereagoval a chybně pokračoval v hlavním líčení tak, jako by byl dán potřebný souhlas bez jakéhokoliv omezení. Napadený rozsudek se tak opírá o důkaz, který nelze označit v řízení před soudem za řádně provedený.
24. V dalším řízení tak bude třeba výslech této svědkyně nejprve řádně provést a až následně ho spolu s ostatními důkazy hodnotit.
25. Již sama tato zásadní vada ve smyslu ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu generuje existenci vad dalších ve smyslu ustanovení písm. b),c) téhož zákonného ustanovení, neboť za daných okolností se soud nalézací samozřejmě nemohl řádně vypořádat se všemi skutečnostmi, které jsou významné z hlediska jeho rozhodnutí, a učinit jasná skutková zjištění nevzbuzující pochybnosti.
26. Za daného stavu také nelze uzavřít, že by si nalézací soud zákonným způsobem vytvořil patřičný skutkový základ pro svoje rozhodnutí.
27. To má nepochybně zcela zásadní vliv na rozsudek jako celek a muselo vést k jeho zrušení.
28. Ani při její závažnosti nejde bohužel o výtku jedinou, kterou lze na adresu aktuálního rozhodnutí uplatnit.
29. Přisvědčit musel odvolací soud i těm odvolacím námitkám, které směřovaly proti tomu, že se nalézací soud nevypořádal se všemi návrhy na doplnění dokazování, pokud pominul v odvolání označené svědky, respektive nezhodnotil svědeckou výpověď svědka [REDACTED].
30. Jakkoli soud prvního stupně učinil aktuálně naprosto odůvodněný závěr ke skutečnostem, které znevěrohodňují výpověď poškozené a sám deklaroval, že z její výpovědi vycházel pouze u skutků, kde byla její tvrzení podporována dalšími důkazy, lze přisvědčit těm argumentům z podaného odvolání, podle nichž si soud prvního stupně ve vlastním odůvodnění vcelku odporuje. Především v hodnocení výpovědi svědkyně [REDACTED] se tedy soud prvního stupně

dostal do zřejmého logického rozporu daného časovým vymezením skutku, když po odvozu do Chebu 11. 2. 2020 tato svědkyně neměla kromě následné SMS o soužití poškozené s obžalovaným žádné konkrétní informace.

31. Byť teprve po úplném vyřešení všech shora naznačených otázek skutkových bude na místě se důsledně zabývat odpovídajícím právním posouzením a relevantní úvahy by ve stávající fázi trestního řízení byly za jiných okolností předčasnými, již nyní musí učinit odvolací soud přisvědčit i těm odvolacím výtkám uplatněným k právní kvalifikaci ve smyslu ustanovení § 199 tr. zákoníku do té míry, že pod pojmem týrání ve smyslu § 199 odst. 1 tr. zákoníku právní teorie i praxe chápe zlé nakládání vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které týraná osoba pocítuje jako těžké příkoří. Vzhledem k tomu, že již vlastní týrání je zlé nakládání, které se vyznačuje určitým trváním, musí se při páchání takového činu po delší dobu jednat o trvání řádově v měsících. V souvislosti s tím je třeba zdůraznit, že čím méně intenzivní bude týrání, tím delší dobu bude muset takové zlé nakládání trvat, aby se mohlo jednat o naplnění této okolnosti podmiňující vyšší trestní sazby, a naopak (srov. Šámal, P. a kol, Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, str. 1935 a násl.).
32. Pokud by byly obžalovanému prokázány toliko zcela ojedinělé a izolované incidenty s větším časovým odstupem, zřejmě by je tak nebylo možno pod uvedenou právní kvalifikaci podřadit.
33. Vrchní soud k tomu i v tomto případě zdůrazňuje, že důsledně respektuje zásadu presumpce neviny, shora uvedené úvahy tak uvádí pouze v rámci své přezkumné povinnosti, aniž by jakkoliv presumoval, jaké bude budoucí meritorní rozhodnutí nalézacího soudu.
34. Také otázkou nově ukládaného trestu se bude nalézací soud zabývat až poté, co důsledně a plně zákonně vyřeší otázku viny obžalovaného.
35. K tomu má navíc soud odvolací zapotřebí již na tomto místě předeslat, že v dalším řízení bude nalézací soud při svém rozhodování vázán zákazem reformationis in peius, neboť současný rozsudek je rušen toliko k odvolání obžalovaného. V celém dalším rozhodování tak musí pamatovat na to, že změna k horšímu nemůže nastat nejen v použité právní kvalifikaci, v druhu a výměře trestu, ale ani např. ve skutkovém popisu.
36. Toto budou mantinely pro další rozhodování nalézacího soudu, i pokud by měl jinak dospět k obdobným skutkovým závěrům jako v napadeném rozhodnutí.
37. Ze všech shora uvedených důvodů vrchní soud z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek zrušil. Vady, které k tomuto rozhodnutí vedly, nelze odstranit v řízení před odvolacím soudem, aniž by tím byla nahrazena činnost soudu prvního stupně, proto vrchní soud věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.
38. Krajský soud bude povinen v dalším řízení odstranit vrchním soudem vytýkané nedostatky předně řádným provedením důkazů, o které se bude jeho rozhodnutí opírat, tedy v hlavním líčení při plném respektování procesních předpisů a práv obžalovaného na obhajobu. Kromě toho provede i důkazy další, pokud by taková potřeba vyvstala na základě takto provedeného dokazování. V dalším řízení si tak soud prvního stupně vytvoří provedeným dokazováním patřičné předpoklady pro věcně správné a spravedlivé rozhodnutí ve věci, bude přitom

postupovat beze zbytku v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. řádu a provedené důkazy bude hodnotit důsledně tak, jak mu ukládá ustanovení § 2 odst. 6 tr. řádu.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Praha 30. května 2023

Mgr. Vanda Čínková, v. r.
předsedkyně senátu

